

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci **výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou L. D.D.**, bývajúcou u matky, zastúpenou kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova č. 7/A, dieťa rodičov matky – Mgr. K. D., bývajúcej v B.B. a otca – R. D., bývajúceho v B.B., vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 39 Em 1/2010, o dovolaní povinnej, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL ADVISORY GROUP, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Stavbárska 7, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2013, sp.zn.18 CoE 124/2013 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie povinnej **o d m i e t a** .

Oprávnenému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 11. februára 2013, č.k. 39 Em 1/2010-179 uložil matke K. D. pokutu vo výške 200 € s povinnosťou zaplatiť ju do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na účet Okresného súdu Bratislava IV. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že matka nerešpektuje záväzné pokyny súdu prvého stupňa ako jej ukladá právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie, č.k. 25 P 125/2009-36 z 9. novembra 2009. Konštatoval, že matka maloletú odmietla pripraviť na styk s otcom a odovzdať dieťa v čase určenom právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím na uskutočnenie núteného výkonu rozhodnutia 6. februára 2013, čím zmarila výkon súdneho rozhodnutia, a preto jej udelil pokutu vo výške 200 €.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 25. apríla 2013, sp.zn. 18 CoE 124/2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Poukázal na obsah spisu a konštatoval, že nie je možné, aby jeden z rodičov uplatňoval len svoje rodičovské práva a druhý z rodičov bol

zaviazaný len rodičovskými povinnosťami. V danom prípade je nerealizovanie styku otca so svojim maloletým dieťaťom následkom toho, že matka maloletej svojej rodičovskej zodpovednosti nedostala. Jej zodpovednosťou, a teda aj povinnosťou, ktorú si pod následkom sankcií musí plniť ako rodič, ktorý má dieťa vo svojej osobnej starostlivosti je to, aby dieťa malo zabezpečený a bol mu umožnený riadny kontakt s druhým rodičom, ak tento druhý rodič má o kontakt záujem, a aby sa aj tento rodič mohol podieľať na starostlivosti o dieťa, výchovne naň pôsobiť a zabezpečovať tak uplatňovanie svojich rodičovských práv a aj plnenie si svojich rodičovských povinností. Matka nemôže nerealizovanie styku otca s maloletou dôvodiť nechúťou dieťaťa ísť so svojim otcom a takýmto spôsobom prenášať zodpovednosť za nerealizovanie styku otca na maloletú, resp. opakovane poukazovať na nezáujem otca maloletej, čo sa javí byť účelové a nedôvodné, vzhľadom na predložené správy OR PZ Bratislava. Exekučný súd je súdom uskutočňujúcim nútené vykonanie exekučného titulu, čo znamená zabezpečiť vynútenie styku rodiča s maloletým dieťaťom. Donucovací režim pri tejto forme výkonu rozhodnutia predpokladá, ak to exekučný súd považuje za účelné, ukládanie pokút, ako úkony súdu predchádzajúce vlastnému realizovaniu vynúteného odňatia dieťaťa jednému z rodičov a odovzdanie ho druhému rodičovi. Po novele Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 388/2011 Z.z. sa táto pokuta zvýšila na sumu 200 € a zakotvila sa možnosť vyzvať príslušný štátny orgán, aby zastavil výplatu rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu, resp., aby zastavil výplatu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému podľa osobitného predpisu. Ide o snahu zákonodarcu rozšíriť manévrovací priestor súdu pred vlastným núteným výkonom, ktorý, ako každý vynútený prostriedok nesie v sebe i negatíva, ktorých adresátmi budú v určitej miere i maloleté deti. Stotožnil sa preto s právnym názorom súdu prvého stupňa, že povinná naďalej bráni oprávnenému naplniť vykonateľné rozhodnutie súdu, čím mu znemožňuje vykonávať jeho základné rodičovské právo a odvolaním napadnuté uznesenie podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne, potvrdil.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletej. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietala, že súdy nižšieho stupňa nedostatočne zistili skutkový stav veci, pretože nezohľadnili skutočnosti, ktoré majú rozhodný význam pre posúdenie veci. Oponovala názoru súdov nižšieho stupňa, že by oprávnený mal skutočný záujem o maloletú L., jeho konanie podľa jej názoru vytvára vyhrotené situácie a nemôže byť preto považované za snahu o realizáciu styku s maloletou. Súdom nižšieho

stupňa taktiež vytýkala, že mali prihliadnuť na záujem maloletého dieťaťa, ktoré sa odmieta s otcom stýkať, pretože ho nepozná. Navrhla uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Otec maloletej sa k dovolaniu matky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávannej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa

práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o poriadkovej pokute, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľa z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na povinnou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní vecí postupovali v súlade s právnymi predpismi a navrhovateľovi neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Obsah dovolania svedčí o názore dovolateľky, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. došlo v dôsledku nedostatočného zistenia skutkového stavu súdmi nižšieho stupňa.

Dovolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

K návrhu matky maloletej na vykonanie dokazovania v dovolacom konaní výsluchom ňou navrhovaných svedkov a otca maloletej dovolací súd považuje za potrebné poukázať na ustanovenie 243a ods. 2, veta druhá O.s.p., z ktorého je vyplýva, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Z uvedeného dôvodu nie je možné jej návrhu na doplnenie dokazovania vyhovieť.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania matky nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie matky maloletej ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému oprávnenému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti povinnej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. júla 2014

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová